

5153 11/5 54: 2. beh. af f. t. l. om ændr. i l. om off. forsyng (skolebespisning) m. m.

5154

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsyng (vedrørende den offentlige skolebespisning).

Første behandling findes i tidenden sp. 4271; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 717).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsyng med seneste ændringer vedrørende den offentlige skolebespisning. [Af Petra Petersen m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 1213; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 717).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, det stillede ændringsforslag samt spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Kaj Andresen): Der har ikke i det nedsatte udvalg været nogen mulighed for at opnå enighed om det af den højtærede socialminister fremsatte lovforslag, heller ikke for tilslutning fra noget flertal i udvalget. I udvalget er rejst spørgsmålet om, hvor stor udgiften ville blive ved en udvidelse af den nuværende ordning, således at man i stedet for 6 klasser lod skolebespisningen omfatte 7 klasser i månederne november—april og gav alle 7 klasser en mælkeydelse i den øvrige del af skoleåret. Efter beregninger foretaget i socialministeriet skulle udgiften efter disse regler forøges med ca. 4 mill. kr. årlig. Den højtærede socialminister erklærede sig villig til

at stille et ændringsforslag efter disse retningslinier, og det er dette, som er optrykt i betænkningen. Ændringsforslaget går ud på, 1) at den nugældende ordning med valgfrihed mellem et måltid mad og mælk med vitamintilskud opretholdes og udvides til folkeskolens 7 klasser i stedet for 6 klasser, 2) at der i resten af skoleåret ydes mælk til de samme klasser, og 3) at det nugældende maksimalbeløb, 65 øre pr. måltid mad, 20 øre pr. mælkeydelse, lige så vel som de gældende refusionsbestemmelser opretholdes. Et flertal i udvalget, bestående af det radikale venstre og socialdemokratiet, har tilsluttet sig dette ændringsforslag, hvorimod et mindretal, bestående af venstre og det konservative folkeparti, ikke har kunnet gå ind for det. Jeg skal på flertallets vegne anbefale ændringsforslaget og skal ligeledes anbefale at forkaste det af det ærede medlem fru Petra Petersen med flere fremsatte lovforslag.

Jeg vil dernæst tillade mig at fremkomme med et par bemærkninger på socialdemokratiets vegne. Mit parti har ikke ændret sin opfattelse af, hvilken form for skolebespisning der må anses for at være den bedste; vi foretrækker stadig en skolebespisningsordning efter de regler, der indeholdtes i socialministerens oprindelige forslag, men vi har måttet erkende, at vi er i mindretal, hvad denne sag angår, og vi mener, at der i det foreliggende ændringsforslag er så store forbedringer, at vi kan gå ind for det. Det indeholder for det første den forbedring, at også 7. klasse og dermed altså alle folkeskolens normale klasser indgår i skolebespisningsordningen, og vi betragter det også som et betydeligt fremskridt, at der gives en mælkeydelse i den øvrige del af skoleåret, og jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale ændringsforslaget.

Petra Petersen: Jeg må meget beklage, at hele udvalget er indstillet på at forkaste det lovforslag om udvidelse af skolebespisningen, som jeg på min gruppes vegne har

[Petra Petersen.]

fremSAT. Gennem flere måneder har man i udvalget holdt vort forslag tilbage, og først nu, da også regeringsforslaget kommer til anden behandling med meget beklagelige forringelser, bliver der taget stilling til vort forslag.

Det forslag, min gruppe har fremsat, og ligeledes det forslag, som regeringen senere har fremsat, gik begge ud på at føre skolebespisningen tilbage til den skikkelse, den havde, før venstre og konservative forringede den. Jeg forstår ikke rigtig den stilling, man nu har taget hertil, og ikke mindst er jeg noget forbavset over den stilling, det radikale venstre tager til skolebespisningen. Hvad mener man egentlig der opnås ved at spare her? Det er ligesom sidst, da man behandlede skolebespisningen; man kommer med nogle smålapperier i stedet for at gennemføre en virkelig skolebespisning. Når det radikale venstre går imod en virkelig udvidelse af skolebespisningen, som partiet nu har gjort det denne gang, og som det også gjorde det sidst, vil jeg gerne sige til det radikale venstre, at man udmærket ved, hvor ødsel man på andre områder er med statens og vel også i nogen grad kommunernes midler. Vi har set, at for første gang er Danmarks militærbudget nu højere end samtlige de budgetterede sociale udgifter. Når det er tilfældet, har vi også råd til at gennemføre den skolebespisning, som på flere måder er af så stor værdi. Hvis nu modstanderne af skolebespisningen kom og sagde, at skolebespisningen ikke var tiltrængt, at den ingen værdi havde hverken madmæssigt eller for folkeskolen, så var der måske nogen mening i den måde, man behandler denne lovgivning på, men der er jo ingen her i tinget, der tør bestride en sådan lovgivnings værdi, og derfor synes jeg, man er meget inkonsekvent, når man på den ene side erkender, at loven er nødvendig, og samtidig forhindrer en del af børnene i at deltage i skolebespisningen. Endvidere mener man, at det ikke er nødvendigt at give børnene mad om sommeren. Forklar mig det, hvem der bedst kan. Skal store børn ikke såvel som mindre børn have mad for at eksistere? Kan børnene faste i sommermånederne? Jeg tror, at store børn spiser mere end mindre børn, og derfor er de store børn dyrere at forsørge, og det kan

vel ikke være meningen, at de store børn skal være i stand til selv at tjene til føden. Vi lever i et land, hvor man er stolt af, at vi så godt som har afskaffet det, man kalder børnearbejdet. Jeg har også den opfattelse, at børn i sommertiden, når de færdes mere i fri luft, spiser mere end i vintermånederne.

Derfor beklager jeg det, der er sket. Jeg beklager i høj grad den stilling, det radikale venstre har taget. Min gruppes lovforslag burde have været behandlet og gennemført i vinter, men hele udvalget er altså enigt om at forkaste det. Men desuden har man været i stand til at lemlæste regeringens oprindelige lovforslag. Ved den foreslåede nye affattelse af lovforslaget vil man stadigvæk afskære en del af børnene fra at deltage i skolebespisningen. Som et plaster på såret mener man så, at de samme børn, de, der kan deltage, i sommermånederne kan få $\frac{1}{4}$ l mælk.

Jeg synes også, det er en stor svaghed i ændringsforslaget, at man opretholder den passus, at skolebespisningen kan ydes i form af mad eller i form af mælk i forbindelse med et tilskud af vitaminer. Mælk og vitaminer kan jo ikke erstatte maden. Når børnene undertiden vælger mælken fremfor maden, tror jeg ikke, det er, fordi de hellere vil have mælk, men sagen er den, at skal børnene have mælken og have pengene med hjemmefra, kan der være visse besværligheder, og derfor er det, de undertiden foretrækker mælken fremfor maden. Min mening er, at de ikke alene burde have maden, men også mælken. Men når man opretholder denne bestemmelse, synes jeg også, man bør betænke, at der herved gives en meget kærkommen anledning for de kommuner, der gerne vil spare udgiften til skolebespisning, til i stedet for at give børnene mad at give dem mælk, hvad der er betydelig billigere for kommunen og også for staten.

Jeg forstår heller ikke rigtig, hvorfor man også ønsker at opretholde det med de 65 øre pr. måltid mad og 20 øre pr. $\frac{1}{4}$ l mælk, som er maksimum for, at man kan få refusion for det beløb, man bruger til skolebespisning. Mon man virkelig tror, at kommunerne ødsler med skolebespisningen? Jeg tror det ikke. Det er selvfølgelig, at der er kommuner, for hvilke det at fremskaffe en pakke mad bliver dyrere end for andre kommuner. Nej, det, jeg finder mere be-

[Petra Petersen.]

tænkeligt, er, at man ikke vil gøre denne skolebespisning obligatorisk, thi faren for, at børnene ingen mad får, er betydelig større end faren for, at børnene får for meget.

Løvrigt finder jeg, som jeg så ofte har sagt, at det er et forkert sted, man forsøger at spare. Udgifterne til skolebespisning kan ikke spille nogen rolle. Skulle vi ikke kunne få råd til at ofre 13—14 mill. kr. på at give børnene mad? Det kan vi udmærket. 13—14 mill. kr. er det beløb, som udgifterne ifølge regeringsforslaget var anslået til, og udgifterne ved det forslag, som min gruppe har stillet, vil beløbe sig til noget lignende. Det er meget vigtigt og meget betydningsfuldt, at skolebespisningen bliver gennemført, som vi havde den før. Det har været sagt, at skolebespisningen ikke var ønsket af mødrene, men det er urigtigt. Det viser den store deltagelse, der har været i skolebespisningen, ikke alene i hovedstaden, men også ude i provinsen.

Jeg ved altså, at udvalgets medlemmer ønsker at forkaste vort forslag, men jeg henstiller til tingets medlemmer at stemme for mit partis lovforslag. Hvad angår det ændringsforslag, der er stillet af ministeren og tiltrådt af udvalget, kan vi ikke tiltræde det. Vi kan ikke være med til, at man nu også forsøger at forringe det lovforslag, der er fremsat af regeringen.

Krogh: Ved lovforslagets første behandling understregede jeg på venstres vegne, at vor principielle opfattelse af hele dette problem var, at den offentlige skolebespisning burde være en rent kommunal opgave, og jeg føjede til, at vi ville vende os imod enhver bestemmelse, der rækker ud over de rammer, som er fastsat i den nugældende lov, medmindre der fremførtes absolut overbevisende grunde for en udvidelse. Vi har under den udvalgsbehandling, der har fundet sted, ikke mødt motiveringer, der har overbevist os om betimeligheden af en udvidelse af skolebespisningen, og vi må derfor fortsat vende os mod det af den højtærede socialminister fremsatte lovforslag, også i dets ændrede skikkelse. Selv med de ved ændringsforslaget indføjede begrænsninger i skolebespisningens omfang sammenlignet med den højtærede ministers oprindelige

forslag vil lovforslaget medføre en merudgift på ca. 4 mill. kr. årlig i sammenligning med den nugældende lov. Det er måske nok et beløb, der ikke tynger den højtærede socialminister foruroligende i dette ministeriums omfattende budget, men beløbet betyder jo dog et skridt i retning af en forøgelse af de offentlige udgifter, et skridt, der andrager en forøgelse på ca. 50 pct. på det omhandlede felt, nemlig fra ca. 7,9 mill. kr. til ca. 12 mill. kr., og udgiftsforøgelsen vil gå til bespisning af børn i 14 års alderen samt til ydelse af mælk i sommerhalvåret. Vi har gennem de samtaler, der er ført mellem den høje regering og repræsentanter for vort parti, forstået, at en forøgelse af de offentlige udgifter skulle søges undgået nu, og vi finder derfor, der ville have været god anledning for den højtærede socialminister til nu at udvise tilbageholdenhed på dette felt. Det har han altså ikke ment.

Det ærede medlem fru Petra Petersen anførte for lidt siden, at udgifterne til skolebespisning ingen rolle spiller. Jeg synes nu nok, det er lidt flot sagt; men når den højtærede socialminister vil forhøje udgifterne med 50 pct., er det dog et mærkbart skridt i den samme retning, et skridt, som vi absolut vil vende os imod. Det må også andre, at det radikale parti i udvalget er gået ind for denne 50 pct.s udgiftsforøgelse, idet dette parti på andre områder netop nu med vægt har vendt sig imod at fortsætte med det, det kalder at udpumpe offentlige midler.

På mit partis vegne må jeg vende mig imod lovforslaget. Hjemmenes opgave og ansvar bør ikke forflygtiges gennem offentlig forsorg, hvor en sådan ikke er påkrævet, og vi anbefaler derfor det høje ting at stemme imod såvel det foreliggende lovforslag som det nu fremsatte ændringsforslag. Ligeledes må jeg på mit partis vegne anbefale at stemme imod det af det ærede medlem fru Petra Petersen m. fl. fremsatte lovforslag.

Poul Sørensen: Som det fremgår af betænkningen, kan mit parti ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse. Hertil skal jeg føje nogle ganske enkelte bemærkninger.

Det, der er fremkommet i udvalget, har ikke — således som også den forrige ærede

[Poul Sørensen.]

ordfører understregede — kunnet påvirke os til en anden opfattelse end den, vi havde ved sagens første behandling, og man kan vist godt sige, at der ikke foreligger noget materiale, der tyder på, at man indenfor kommunernes ledelse mener, at den skolebespisningsordning, vi har nu, bør forlades til fordel for en mere vidtgående ordning. Det er, som det også blev nævnt ved første behandling, kun et ganske lille antal af Danmarks kommuner, der anvender loven om skolebespisning, og for os at se er sagen derfor ganske klar. Jeg har selvfølgelig med interesse bemærket mig de udvidelser, der her er foreslået af den højtærede minister, og som er tiltrådt af et flertal, og som tager sigte på en udvidet ydelse af mælk. Efter den ordveksling, jeg havde med ministeren ved første behandling, vil det interessere mig at høre, hvorledes den højtærede minister vil begrunde denne udvidelse. Jeg kan endvidere slutte mig til de bemærkninger, som for et øjeblik siden her fra talerstolen blev fremsat i anledning af, at det radikale parti nu lægger stemmer til denne udvidelse af skolebespisningen med 50 pct., idet udgiften forøges fra ca. 8 til ca. 12 mill. kr., når de foreslåede ændringer gennemføres. Også denne økonomiske side af transaktionen vil det være interessant at få belyst af den radikale ordfører.

Jeg kan altså henholde mig til mine bemærkninger ved første behandling. Mit parti kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: På mit partis vegne kan jeg anbefale at stemme for det ændringsforslag, som socialministeren har stillet til sit oprindelige lovforslag. Vi lægger vægt på, at man har fastholdt visse principper fra den reviderede lov af 1951, først og fremmest at man har bibeholdt valgfriheden for børnene mellem mælk alene og fuld bespisning, når en sådan finder sted, og dernæst at kommunerne kan vælge, om de vil iværksætte bespisningen ved kun at yde mælk. Mælken har været en succes. Når 76 pct. af børnene og forældrene vælger mælk, hvor de kan vælge mellem mælk og varm mad, og når 38 pct. gør det, hvor de kan vælge mellem mælk og frokost, og når endvidere, som socialministeren har oplyst,

en betydelig del af nyttilkomne kommuner har iværksat bespisningen ved alene at give mælk, viser det klart, at der sættes pris på mælken, og jeg er glad for, at socialministeren har erkendt dette og har stillet det foreliggende ændringsforslag. Men da mælken har været en sådan succes og man kan se, at denne ordning har vundet sympati hos befolkningen, og da det er en god vane at give børnene mælk at drikke, en vane, som antagelig kan holde ud over børnealderen, ønsker vi at medvirke til, at der kan gives mælk, ikke blot i de seks vinter måneder, men i hele skoleåret. Administrationen herved er enkel og lader sig let tilpasse til den uregelmæssige skolegang, som findes i eksamenstiden.

Vi finder det urimeligt, at børnene i 7. klasse ikke har adgang til at deltage i den fulde bespisning der, hvor en sådan finder sted. Merudgiften for kommunerne hertil vil være ubetydelig, når de alligevel har bespisning, og man opnår jo derved, at børnene i de syv folkeskoleklasser, som dækker undervisningspligten, bliver ligestillede. Der er en logisk begrundelse for netop at give disse syv klasser adgang til skolebespisningen og ikke de større børn, idet de børn, som forlader skolen, når de er ude over den undervisningspligtige alder, ikke har adgang til at deltage i en sådan bespisning. Udgifterne for statskassen ved at give 7-klasserne adgang til at deltage i skolebespisningen er meget ringe.

Det fremføres såvel af venstres som af det konservative folkepartis ordførere, at det er meget mærkeligt, at de radikale vil gå med til en sådan udvidelse af de offentlige udgifter, samtidig med at vi har taget alvorligt til orde imod en udpumpning af købekraft ved at oprette en genopbygningsfond på 115 mill. kr. At sammenstille disse to ting forekommer mig at vidne om manglende sans for proportioner. Skolebespisningen har for os aldrig blot været et spørgsmål om at ofre en vis sum penge, aldrig været et spørgsmål om blot at spare. Vi har ønsket en hensigtsmæssig skolebespisning indført, som kunne vinde tilfredshed indenfor befolkningen. Derfor gik vi med til forsøget for 3 år siden, der skulle fremme en vis rationalisering. Erfaringerne siden da har lært os, at mælken har været en succes; vi tager derfor konsekvensen deraf

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

og ønsker på dette område at udvide skolebespisningen, idet vi mener, at vi derved i det lange løb også sparer penge for samfundet, selvom vi naturligvis ikke med tal kan påvise, hvad der spares ved de gode vaner, man søger at indarbejde, og ved den fremme af sundhedstilstanden, man derved bidrager til.

Men forøvrigt vil jeg gerne spørge ministeren, om han ikke mener, at de udgifter for staten, på ca. 1 $\frac{1}{3}$ mill. kr., som socialministeriet har skønnet vil blive en følge af ændringen, ligger i overkanten. I ministeriets skrivelse, der er optrykt som bilag til betænkningen, er anført, at man er gået ud fra, at deltagelsen i skolebespisningen vil være af tilsvarende omfang i 7.-klasserne som i 1.—6.-klasserne, og at deltagelsen i modtagelsen af mælk i månederne udover november—april vil være af samme omfang som deltagelsen i skolebespisningen i månederne november—april. Det tror jeg ikke holder stik. Dels har det, såvidt jeg ved, vist sig, at der, jo højere man kommer op i klasserne, er et forholdsmæssigt aftagende antal børn, der tager del i den fulde bespisning, dels er det jo kommunerne selv, der bestemmer bespisningens omfang.

Alt i alt tror jeg, at vi, når denne ændring vedtages, vil få en hensigtsmæssig skolebespisning, der tjener på en gang et socialt og et sundhedsmæssigt formål og samtidig hviler på en sund økonomi.

Hermed skal jeg anbefale at stemme for det stillede ændringsforslag og at stemme imod det af det ærede medlem fru Petra Petersen m. fl. fremsatte forslag.

Socialministeren (Strøm): Allererst takker jeg udvalgets flertal, socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer, for tilslutningen til lovforslaget. Det er klart, at jeg gerne havde set det lovforslag, jeg fremsatte om almindelig skolebespisning, gennemført, men jeg takker for den tilslutning, der af flertallet er givet til forbedring af den gældende skolebespisning.

Jeg er blevet opmærksom på, at det ved udarbejdelsen af det stillede ændringsforslag er blevet overset, at der også bør ske en ændring i forsorgslovens § 288, stk. 4. I henhold til forsorgslovens § 288, stk. 2, modtager kommunerne en vis refusion fra

den fælleskommunale udligningsfond. I den oprindelige affattelse af paragraffens stk. 3, der efter forslaget bliver stk. 4, er det bestemt, at den del af udgifterne, der ikke refunderes af statskassen, bæres endeligt af vedkommende kommune selv. Da refusion som nævnt ydes af den fælleskommunale udligningsfond, bør i stk. 4 ordet „statskassen“ ændres til „den fælleskommunale udligningsfond“, og jeg agter ved lovforslagets tredje behandling at stille et hertil sigtende ændringsforslag.

Det ærede medlem hr. Krogh gjorde opmærksom på, at lovforslaget ville betyde en merudgift på ca. 4 mill. kr., men jeg synes, at det er værd at gøre opmærksom på, at det, der er tale om her, er en udgift til mad til børn og mælk til børn; det er dog ikke penge, der sådan uden videre gives ud til unødvendige ting. Det beder jeg det ærede medlem tage i betragtning.

Det ærede medlem hr. Poul Sørensen synes, det er mærkeligt, at jeg nu har stillet forslag om, at der kan gives mælk til børn i stedet for, som jeg havde foreslået, skolebespisning. Jeg har stadig den opfattelse, som jeg altid har haft, og som deles af sundhedsstyrelsen, nemlig at en virkelig skolebespisning er det, der burde gennemføres. Imidlertid har jeg også den opfattelse, at når den ikke kan gennemføres, fordi der kun er tilslutning hertil fra socialdemokratiet, og efter hvad jeg forstod ved første behandling også fra kommunisterne, men altså kun fra et mindretal i dette høje ting, er det en forbedring at gennemføre det, jeg nu har foreslået, altså en udvidelse af den bestående skolebespisningsordning til også at gælde for 7. klasse i månederne november—april og mælk til de samme klasser de øvrige skoledage i året, og jeg takker de partier, der vil være med til denne forbedring. Jeg er altså stadig af den mening, at en almindelig skolebespisning er det bedste, men jeg har aldrig sagt, at mælk ikke var bedre end ingenting.

Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp spurgte mig, om jeg ikke ville mene, at de udgifter, man har skønnet ordningen ville andrage, ligger i overkanten af, hvad der vil blive tale om. Det er klart, at udgiftsberegningen må hvile på et skøn, men om dette skøn ligger lidt i overkanten eller lidt i underkanten, tør jeg slet ikke udtale

[Socialministeren.]

mig om. Imidlertid tror jeg, det er rigtigt, når folketinget skønner, at det da skønner på en sådan måde, at der er sikkerhed for at blive dækning på de områder, der er tale om.

Jeg takker altså udvalgets flertal for den venlige tilslutning til det ændringsforslag, der er stillet.

Petra Petersen: Jeg er ikke modstander af, at børnene får mælk; det har jeg også givet udtryk for i dag, som jeg har gjort det ved flere lejligheder. Jeg vil gerne til det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp sige, at jeg tror, hun skyder noget over målet, når hun betegner uddelingen af mælk som en voldsom succes. Hvis man spørger børnene, om de vil have varm mad eller mælk, tror jeg nok, de fleste børn vil vælge mælken, og iøvrigt vil jeg sige — vi var inde på det ved første behandling — at det er klart, at hvor man i skolerne giver børnene valget mellem vælling eller grød på den ene side og mælk på den anden side, foretrækker de mælk. Det ærede medlem taler om successen i de kommuner, der nu giver mælk i stedet for mad. Ja, det er klart, at børnene foretrækker mælk fremfor ingenting. Når kommunerne giver mælk, er det for at spare penge til skolebespisning, det er ikke, fordi de har spurgt børnene, om de vil have mælk eller mad. Børnene kan ikke klare sig med mælk alene, derfor må det være det rigtige at give dem mad, men selvfølgelig var det godt, om de også kunne få mælk. Det ærede medlem sagde, at når denne form for skolebespisning nu bliver gennemført, har vi en hensigtsmæssig skolebespisning. Men kan det ærede medlem forklare mig, hvordan børnene kan undvære maden om sommeren? Hvis det er hensigtsmæssigt, at børnene skal have mad, skal de så ikke også have den om sommeren? Hvordan kan det være hensigtsmæssigt at undtage en del af børnene fra skolebespisningen? Vi har også børn i de højere skoler, som tidligere har kunnet deltage i skolebespisning, og blandt dem er der også en del arbejderbørn, som hermed udelukkes fra at deltage i skolebespisningen. Jeg vil gerne bede det ærede medlem besvare mine spørgsmål.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: I anledning af det ærede medlem fru Petra Petersens udtalelser om mælkeordningen og dette, at jeg havde sagt, at den har været en succes, vil jeg gerne fremhæve det, som jeg allerede fremhævede i mit første indlæg, at det ikke alene er, hvor der er valg mellem varm mad og mælk, at børnene vælger mælk, men det er i 38 pct. af de tilfælde, hvor de kan vælge mellem frokost og mælk.

Det ærede medlem spørger, hvordan jeg kan mene, at det iøvrigt er en god ordning. Jeg mener, at det er en god ordning, når de kommuner, som ellers overhovedet ikke kunne tænke sig at iværksætte bespisning, går i gang med at give mælk. Spørgsmålet er jo netop dette: Skal børnene der have mælk, eller skal de slet ingenting have? Spørgsmålet er ikke: Skal børnene have mælk, eller skal de have fuld bespisning? Derfor mener jeg, at den ordning, vi nu har, at bespisningen ikke foregår hele året, er god, selvom den måske i enkelte tilfælde kan virke uheldigt. Jeg tror, at børnene sætter mere pris på maden, når de ikke får den hele året rundt, og jeg tror, ja, jeg ved, at det er en ordning, befolkningen som helhed finder mere rimelig.

(Kort bemærkning).

Petra Petersen: Det er klart, at hvis kommunerne ikke vil gennemføre skolebespisningen, er det bedre, børnene får mælk end ingenting. Men kunne det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp ikke tænke sig at prøve at støtte den tanke, at kommunerne virkelig gennemfører en skolebespisning, for det tror jeg ville være klogt? At børn har godt af at faste om sommeren, kan jeg ikke forstå. Jeg begriber ikke, at det kan være rart at undvære mad om sommeren. Jeg har aldrig selv kunnet undvære mad om sommeren, og jeg tror heller ikke, børn kan det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsyng med seneste ændringer vedrørende den offentlige skolebespisning. [Af Petra Petersen m. fl.]

Formanden: Ønskes der afstemning over lovforslagets §§ 1—4?

Petra Petersen: Ja.

Formanden: Der vil derefter være at foretage afstemning over paragrafferne enkeltvis.

§ 1

forkastedes med 105 stemmer mod 7.

§ 2

forkastedes med 116 stemmer mod 7.

§ 3

forkastedes med 123 stemmer mod 7.

§ 4 betragtedes som

forkastet i henhold til afstemningen om de øvrige paragraffer.

Derefter sattes forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsyrg (vedrørende den offentlige skolebespisning) til afstemning.

Ændringsforslaget, gående ud på en ny affattelse af lovforslaget, blev, efter at der ved en på sædvanlig måde foretagen afstemning var afgivet 73 stemmer for det og 69 imod det, ved et på grund af den ringe stemmeforskel foretaget navneopråb, som nedenstående liste viser,

vedtaget med 75 stemmer mod 70; 34 medlemmer var fraværende.

Ja:

Alsing Andersen, Nina Andersen, Kaj Andresen, Bladt, Bomholt, Brodthagen, Bundvad, Bertel Dahlgaard, P. M. Dam, Ditlevsen, Einer-Jensen, Holger Eriksen, Aage Fogh, Kirsten Gloerfelt-Tarp, Victor Gram, Boye Hansen, Jens Hansen, Lysholt Hansen, Ove Hansen, Poul Hansen (Grenaa), Poul Hansen (Kalundborg), Poul Hansen (Svendborg), Urban Hansen, Hans Hedtoft, Heising, Hjortnæs, Horn, Hougaard, Hans Hækkerup, Per Hækkerup, Frode Jakobsen, Carl P. Jensen, Kai Jensen, Lars P. Jensen, Lund Jensen, Peder Jensen, Jørgen Jørgensen (Lejre), Peter Jørgensen, Svend Jørgensen, Kampmann, Kjældgaard, Kjærbøl, Aage Knudsen, Hans Knudsen, Bodil Koch, Kolbjørn, Evald Kristensen, Peter Kristen-

sen, Holger Larsen, Johs. E. Larsen, Wiggo Larsen, Lindberg, Frederik Lyngge, Th. Mikkelson, Mørk, K. Axel Nielsen, Peter Nielsen, A. C. Normann, Axel Ivan Pedersen, Gustav Pedersen, Sofie Pedersen, Carl Petersen, Rager, Chr. Rasmussen, Hans Rasmussen, Edel Saunte, Skytte, Smørum, Steen, Strøm, Robert Sørensen, Teichert, Chr. Thomsen, Ingeborg Refslund Thomsen og Else Zeuthen.

Nej:

Anders Andersen, Ragnhild Andersen, Søren Andersen, Baagø-Hansen, Vagn Bro, Hanne Budtz, Marius Buhl, Alfred Bøgh, Bøgholm, Frode Carstensen, Givskov Christensen, N. Chr. Christensen, Poul Clausen, Damsgaard, Erik Eriksen, Niels Eriksen, Fanger, Fibiger, Foss, Fuglsang, Gideon, Gottschalck-Hansen, Jørgen Gram, Hans Hansen (Rørby), Henry Hansen, Heilesen, Halfdan Hendriksen, Holmberg, Hvidberg, Alfred Jensen, Arnth Jensen, Jensen-Broby, Kr. Juul, Thisted Knudsen, Conrad Kofoed, Ole Bjørn Kraft, Krogh, Ladefoged, Aksel Larsen, Peter Larsen, Lorentzen, Marie Antoinette von Lowzow, Martin, Aksel Møller, Poul Møller, Harald Nielsen, Lynnerup Nielsen, Ninn-Hansen, Søren Olesen, Karl Olsen, Paabøl, Helga Pedersen, J. M. Pedersen, Oluf Pedersen, Petra Petersen, Ellen Poulsen, Johan Poulsen, Carsten Raft, Reedtz-Thott, Sønderup, Adolph Sørensen, Axel Sørensen, Erna Sørensen, Poul Sørensen, Tesdorpf, Thestrup, Tholstrup, Ingmar Wagner, Weikop og Øllgaard.

Fraværende med anmeldt forfald:

H. C. Hansen, Rasmus Hansen, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Thorkil Kristensen, Lars M. Olsen og Viggo Starcke.

Fraværende:

Kristen Amby, Henry Christensen, Jens Chr. Christensen, Chr. Christiansen, Johs. Christiansen, Clausen (Olufskjær), Foged, From, Leonhard Hansen (syg), Hauberg, Heick, Erhard Jakobsen, Karlskov Jensen, Stæhr Johansen, Kirkegaard, Krag, Alvilda Larsen, M. Larsen, Anker Lau, A. Lyngge, Frede Nielsen (syg), Viola Nørlov, Rasting, Ravn, Hans Schmidt, Edvard Sørensen (syg), Gertie Wandel og Østergaard.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om værnepligt har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Tingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 12. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov om udøvelse af tandlægevirksomhed.

3) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lægeloven.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om oprettelse af et pædagogisk institut.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om midlertidigt løntillæg m. v. til statens tjenestemænd m. fl.

Mødet hævet kl. 16³⁵.

109. møde.

Onsdag den 12. maj kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Oluf Pedersen* til ministeren for handel, industri og søfart.

Hvornår frigives sagoemelet?

Oluf Pedersen: I min virksomhed som konsulent i havebrug møder jeg ofte stor

utilfredshed blandt husmødrene, fordi regering og folketing har fået den idé at lukke af for sagoemelet og tvinge husmødrene til at bruge det besværligere kartoffelmel, der ofte, til stor ærgrelse for husmødrene, giver den lange grød. Kvinderne sagde: det er mandfolkernes skyld, de respekterer ikke husmødrenes arbejde; de tager det gode mel fra os, og bagefter klager de over grøden. Og det skal jo ikke nægtes, at da den højtærede statsminister fik den idé at gøre en husmoder til handelsminister, vakte dette visse forventninger blandt husmødrene og hos os andre; vi ventede, at når vi nu fik denne nye handelsminister, der var kendt med forholdene, så ville resultatet blive, at vi kom af med den lange grød. Naturligvis kan det ikke være en regerings opgave at nægte borgerne adgang til at købe de produkter, de helst vil købe, og for deres egne penge. Da den højtærede minister i efteråret blev spurgt om disse problemer, mener jeg at kunne erindre, at hun sagde: det er ikke grødtid endnu. Dengang var det jo også rigtigt, men nu er det ved at være grødtid, og derfor er det, jeg spørger den højtærede handelsminister: Hvornår frigives sagoemelet?

Ministeren for handel, industri og søfart (*Lis Groes*): Jeg lovede i efteråret at undersøge hele dette spørgsmål nærmere, og det har jeg gjort. Af disse undersøgelser fremgår det bl. a., at kartoffelmelsordningen er gennemført ved lov, og denne lov ligger så langt tilbage som 1933. Det er i loven fastsat, at der til fremstilling af kartoffelmel og al slags stivelse udkræves tilladelse fra handelsministeren, ligesom der til ind- og udførsel af kartoffelmel, al slags stivelse og lignende produkter af mel eller stivelse kræves en tilladelse, og disse tilladelser meddeles af varedirektoratet.

Da loven i sin tid blev til, skete det udfra den betragtning, at der her i landet var naturlige betingelser for en omfattende kartoffelavl og en dertil hørende kartoffelmelsindustri. Det blev stærkt understreget — og udviklingen har også vist, at det var rigtigt — at en forøgelse af kartoffeldyrkingen ville være af megen betydning for de pågældende egne landbrugere, og det er her værd at understrege, at netop disse egne har fattig jord. I henhold til loven